

A V I Z
asupra inițiativei de revizuire a art.78
din Constituția Republicii Moldova

nr. 2 din 04.05.2010

Monitorul Oficial nr.70-71/12 din 11.05.2010

* * *

În numele Republicii Moldova,

Curtea Constituțională în componența:

Dumitru PULBERE – președinte
Alina IANUCENCO – judecător
Victor PUȘCAȘ – judecător
Petru RAILEAN – judecător
Elena SAFALERU – judecător
Valeria ȘTERBEȚ – judecător-raportor

grefier – Dina Musteața, cu participarea reprezentantului permanent al Guvernului la Curtea Constituțională, Gheorghe Susarenco, conducându-se după prevederile art.135 alin.(1) lit.c) și art.141 alin.(2) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.c) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.c) și art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară publică sesizarea a 51 de deputați în Parlament privind inițiativa de revizuire a art.78 din Constituția Republicii Moldova.

Prin decizia Curții Constituționale din 19 aprilie 2010 sesizarea a fost acceptată pentru examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

Având competența de a se pronunța asupra inițiativelor de revizuire a Constituției, audiind informația judecătorului-raportor și examinând materialele prezentate, Curtea Constituțională

A CONSTATAT:

La 14 aprilie 2010 deputații în Parlament Lupu Marian, Urechean Serafim, Palihovici Liliana, Nagacevschi Vitalie, Guma Valeriu, Vieru Călin, Stratan Valentina, Diacov Dumitru, Furdui Simion, Agache Angel, Cîrlig Mihail, Godea Mihai, Ioniță Veaceslav, Ghimpu Mihai, Jantuan Stella, Corman Igor, Deliu Tudor, Brega Gheorghe, Untilă Veaceslav, Ciobanu Ghenadie, Ghilețchi Valeriu, Cimbriciuc Alexandru, Colesnic Iurie, Nemerenco Valeriu, Guțu Ana, Ghilaș Anatolie, Sîrbu Oleg, Arpentin Gheorghe, Hadârcă Ion, Nantoi Oazu, Streleț Valeriu, Balan Vasile, Munteanu Valeriu, Olaru Nicolae, Vieru Boris, Vacarciuc Vadim, Apostol Ion, Balan Ion, Chepteni Valentin, Țap Iurie, Ionaș Ivan, Bodrug Oleg, Pleșca Ion, Butmalai Ion, Cojocar Vadim, Stoianoglo Alexandru, Fusu Corina, Băieșu Aurel, Arhire Anatolie, Moldovanu Mihail, Șlehtițchi Mihail – în total 51 de persoane – au depus pentru avizare proiectul de lege privind revizuirea art.78 din Constituția Republicii Moldova.

Proiectul de lege prevede următoarele:

Art.I. Articolul 78 din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr.1*), cu modificările ulterioare, va avea următorul cuprins:

“Articolul 78

Alegerea Președintelui

(1) *Președintele Republicii Moldova este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.*

(2) *Pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova pot candida cetățenii Republicii Moldova care au împlinit vârsta de 40 de ani, au locuit sau locuiesc permanent pe teritoriul Republicii Moldova nu mai puțin de 10 ani și posedă limba de stat. Procedura de alegere a Președintelui Republicii Moldova este stabilită prin lege organică.*

(3) *Nici o persoană nu poate îndeplini funcția de Președinte al Republicii Moldova decât pentru cel mult două mandate succesive.”*

Proiectul de lege constituțională stipulează alegerea Președintelui țării de către întregul popor, prin sufragiu universal și liber exprimat.

În opinia autorilor proiectului de lege constituțională, modalitatea de alegere a Președintelui prin votul direct al cetățenilor este justificată atât din punct de vedere juridic, cât și politic, efectul scontat fiind înlăturarea inadvertențelor privind modalitatea de alegere a Președintelui țării în raport cu regimul de guvernare.

Raportînd proiectul de lege la dispozițiile constituționale ale art.135 alin.(1) lit.c), art.141, art.142, Curtea Constituțională reține următoarele.

În temeiul art.135 alin.(1) lit.c) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.c) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art.4 alin.(1) lit.c) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției.

Potrivit art.141 alin.(1) lit.b) și alin.(2) din Constituție, revizuirea Constituției poate fi inițiată de un număr de cel puțin o treime de deputați în Parlament; proiectele de legi constituționale vor fi prezentate Parlamentului numai împreună cu avizul Curții Constituționale, adoptat cu votul a cel puțin 4 judecători.

Conform art.60 alin.(2) din Constituție, Parlamentul Republicii Moldova este format din 101 de deputați. Întrucît inițiativa de revizuire a Constituției provine de la 51 de deputați în Parlament, Curtea Constituțională reține că inițiativa întrunește condiția stipulată de art.141 alin.(1) lit.b) din Constituție.

Curtea menționează că proiectul de lege nu depășește limitele de revizuire a Constituției impuse de normele constituționale ale art.142, fiind în corespundere cu exigențele privind caracterul suveran, independent și unitar al statului și nefiind de natură să conducă la suprimarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor sau garanțiilor acestora.

În același timp, Curtea observă că proiectul de lege include în art.78 prevederea: “Nici o persoană nu poate îndeplini funcția de Președinte al Republicii Moldova decît pentru cel mult două mandate succesive”, cuprinsă în alin.(4) art.80 al Legii Supreme în vigoare.

De asemenea, Curtea Constituțională reține atenția asupra prevederii art.85 alin.(4) din Constituție, potrivit căreia “Parlamentul nu poate fi dizolvat în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova, cu excepția cazului prevăzut la art.78 alin.(5)...”, în legătură cu faptul că art.78 în varianta revizuită nu mai conține norma: “Dacă și după alegerile repetate Președintele Republicii Moldova nu va fi ales, Președintele în exercițiu dizolvă Parlamentul și stabilește data alegerilor în noul Parlament”.

În contextul celor enunțate, Curtea Constituțională relevă că revizuirea inițiată trebuie să asigure unitatea materiei constituționale și echilibrul între normele concurente și cele ce țin de instituția Președinției și raporturile acesteia cu Parlamentul și Guvernul.

Pentru considerentele expuse, conducîndu-se după prevederile art.135 alin.(1) lit.c), art.141 alin.(2) din Constituție, art.26 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.61 alin.(1) și art.63 lit.a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea adoptă în unanimitate următorul

AVIZ:

1. Inițiativa de revizuire a art.78 din Constituție întrunește condițiile stipulate de dispozițiile constituționale ale art.141 alin.(1) lit.b).

2. Proiectul de lege constituțională privind revizuirea art.78 din Constituție nu depășește limitele de revizuire a Constituției impuse de dispozițiile constituționale ale art.142 alin.(2) și poate fi înaintat spre examinare Parlamentului, care va lua în considerare enunțurile expuse în partea descriptivă a prezentului aviz.

3. Prezentul aviz este definitiv, nu poate fi supus nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Dumitru PULBERE

Chișinău, 4 mai 2010.

Nr.2.